

জানুৱাৰী ৭ মঙ্গলবাৰ

Bothān and Gayatri came and with Pari went to Dhiradidi. I went to Salimar and Ramkristopore and Sarat Babu, at whose request I wrote to Ram Ch. Sarkar to give a man 3 seers of steam coal as sample. Visited India Club. Wrote a letter to B.B. there. The buyers. visited me at my place.

জানুৱাৰী ৮ বুধবাৰ

Pari and I visited Jorasanko and came at night with Baby. Had been to Jardine but could not see Mr Stewart. In the morning saw Sarat Ch. Bhaduri and Mohendra n. Gupta. Had been to the club where I wrote a letter to B.B. Paid thro' Ram Ch. the freight for 5 wagons of steam at Salimar Rs. 258/14/-.

জানুৱাৰী ৯ বৃহস্পতিবাৰ

Morning : bought from New Market Rs. 30/- worth of things such as tea cup, kettle, for Royal Timber Co. Afternoon : saw Bepin Babu at Jardine's, who finally said, "You can't get Salimar land." Thence went to the I. Club where wrote & despatched a telegram to B.B. at Nagpur. Given to Messers Esoofali my gold watch for repairs Rs. 2/- and ordered a time-piece for C.K.P. in B.B.'s name. Bought a cashbox from Radhabazar Rs. 4/8/- for Pendra. Sandyal brought an order from Hooghly dock for 700 mds. of steam coal. I ordered it to be given from P. Line & paid. Rs. 15 for delivery expenses.

জানুৱাৰী ১০ শুক্ৰবাৰ

Had been to Ramkristo-pore but could not see Sarat Babu, applied at Messers Carlyle & Co. for a house, 134 Canning Street. Presented the bill of 275 for coal at Caledonian thro' Ram Ch. Sarkar, who left the bill there bringing a receipt.

জানুৱাৰী ১১ শনিবাৰ

Handed over the Ry. receipt for 4 wagons steam to N. L. Dey & Friends who asked me to see him next Saturday. Sent to Dr. Roy a box containing articles & the Ry. receipt. Gave Ram Ch. permission to go to Dock Caledonian to bring money for the bill & see Panjale coals.

Had been to the Evening Party at Gaganendra n. Tagore at 9-30 P.M.

জানুৱাৰী ১২ দেওবাৰ

Saw Shyam Banerjee & returned him the Cossipore tender. Had been to Salimar & ordered Chattri to send a boat of 500 mds. to Hooghly Dock day after tomorrow.

Recd. an invitation from Mr. Chowdhury for Evening Party on 14th.

জানুৱাৰী ১৩ সোমবাৰ

Bought a shoe (brown) from a China Shop, 32 Bentink Street, Rs. 3/- for me. and a Baby comforter from Smith Stanistreet -/12/-. Sent a vegetable basket to B. Borooah from New Market at night. Corrected & revised my tale শিবসাগৰ & made ready for *Jonāki*.

জানুৱাৰী ১৪ মঙ্গলবাৰ

Sent by post "Sibsāgar", my novel, to the editor, *Jonāki*. Bought a blanket Rs. 4/8/- & 3 Banians /13/- each for Bankobihary Kar & packed. Bought 2 pairs of socks for my use at /10/- per pair.

Recd. an order from Hooghly Dock for 500 mds. steam thro' Sandyal & recd. 2 receipts from the same for 500 mds., supplied before. Saw a mill close to ours & talked with the manager who gave hope.

Had been to Mr. Choudhury's Evening Party leaving Pari at Jorasanko & taking Dada with me. From 2 P.M. to 1 A.M. paid carriage hire 2/10/-.

জানুৱাৰী ১৫ বৃহস্পতি

Morning : Shyam Babu called & introduced to Mr. Hockly, who gave an order for 700 mds. coalsteam at 11 A.M. Heromba Baboo of Giris Babu's shop called & arranged for me an order for rubber from Kakina Raja. Sandyal brought 11/1/9 the amount of bill to Hardoyal Bishendoyal and took 11 Rs. for his own expense. Had been to Salimar where saw 5 carts rubble & one cart steam being loaded for Shadh Kar. One boat containing 600 mds. steam despatched to Hooghly Dock. Baramama visited me, with whom had coal talks. Had been to Sarat Babu, who gave an order for 1 wagon rubble for Jessore.

জানুয়ারী ১৬ বৃহস্পতিবার

Baramama with his son saw me & asked about coal. Pd. Sandyal 10 Rs. for weighing coal at Hooghly Dock by hired coolies as Chattree's coolie did not come. But Sandyal did not weigh.

জানুয়ারী ১৭ শনিবার

Chattra's coolie came to weigh coal at Hooghly Dock but they refused saying, "Not convenient to-day."

জানুয়ারী ১৮ শনিবার

Had been to Ramkristopore. Could not see Sarat Babu but left Mr. Borooah's letter at his place for his perusal. Saw J. N. Sarkar who talked about coal. I quoted rate -/4/3/- for rubble per md. delivery at parties' boat steam 2/15/- or Rs. 3/- delivering at company's Wharf. He promised to secure order.

জানুয়ারী ১৯ দেওবার

Had been to Messers Nanda Lal Dey, who condemned our coal very much. Sandyal wanted to resign for demanding certain explanations regarding the weighing of Hooghly Dock coal.

জানুয়ারী ২০ সোমবার

Delivered 700 mds. of steam coal to Mr. Hockly's man at Salimar.

জানুয়ারী ২১ মঙ্গলবার

Got Hockly's receipt thro' Ram Ch. Had been to *Indian Mirror* office where advertized Pari's book *Āmish O Nirānish Āhār* 3 days in a week for 2 weeks, pd. Rs. 6/- and requested the *Mirror* to notice in the Calcutta column & wrote & gave it. Ordered B.B.'s 2 books there and estimated price about 40/50/- Rs.

জানুয়ারী ২২ বুধবার

Had been to *Mirror* office bought 2 copies of *Mirror*, where the advertizement & the editorial note out. Saw Bepin Babu & spoke about land at Salimar. Saw R. D. Sarkar, 17 Crick Row,

and spoke about a Camera; paid 8/-. Sandyal saw me & spoke; of Govinda Babu's coal order. Mejdada called & showed us the advertizement & the editorial note. Bothān & Chotdā came to invite Mejda alone also.

জানুয়ারী ২৩ বৃহস্পতিবার

Pd. India Club bill up to Dec. 9 Rs. 22/1/3. Gave Duftry to bind Manisha's 2 song-books & my *Jonāki* 1/8/-, 1/8/- & -/8/- Afternoon : To Esoofali who did not give me my watch. Thence to the Club & thence drove to Mr. Mejid, 48 Ripon Street, but could not find him. So left my card & the Māghotsab Card & came back. On way dropped at Adisamaj. I heard Khitindra Babu's lecture.

জানুয়ারী ২৪ শুক্লাব

Had been to Māghotsab of Jorasanko. Came back at night 12 o'clock.

জানুয়ারী ২৫ শনিবার

Had been to Salimar where left an order to send a cartload of steam, to Criterion Hotel, Kailaghat. Saw Bepin Babu who gave a letter of introduction to Poran Babu of Port Comr. for coal depot. Talked with a contractor, who wanted to take rubble from Salimar.

জানুয়ারী ২৬ দেওবার

B. Borooh arrived this morning. Sandyal returned Criterion amount 6/4/- & pocketed. Saw Mr. P. Paulson at No. 2 Dalhousie Sq. & had a talk with him about coal.

জানুয়ারী ২৭ সোমবার

Got up at dawn and accompanied Mr. Borooh to P. Paulson's place. Mr. Paulson communicated to Mr. Borooh his permission of giving the coal business to Messers Jardine from our hands, and everything ended. I felt very sad. Saw Atul Babu.

জানুয়ারী ২৮ মঙ্গলবার

Had been to many places with Mr. B. Borooh.

জানুয়ারী ২৯ বুধবার

Went to Akra with Basanta Maitra & Ram Ch. and saw Radhanath Bagchi & Joyram Bhattacharya & brought receipt of coal supplied thro' H. M. Sandyal.

জানুয়ারী ৩০ বৃহস্পতিবার

Pd. the *Indian Mirror* bill remaining amount of printing Pendra books.

জানুয়ারী ৩১ শুক্রবার

Bought 2 silver salt sellers from Eusuffalli of of Radhabazar to present Mejdada on his marriage to-day & did so. B. Borooah bought gold watch & chain at Rs. 435/-. Attended marriage & India Club Evening party where Lieutenant Governor had been. Returned 1 A.M. night with B. B.

ফেব্রুয়ারী ১ শনিবার

Got an order from Hooghly Dock for 1000 mds. steam. Pd. Surendor 20/-. Saw with Mr. Borooah Marrionett. B. Borooah asked me to serve at Girish Babu's Firm.

ফেব্রুয়ারী ২ সোমবার

Had been with B.B. to Hooghly Dock where could not meet any one. Then I alone went to Salimar. Abused Sandyal, the greatest rogue.

ফেব্রুয়ারী ৩ সোমবার

Recd. Caledonian bill money for coal 275 Rs.

ফেব্রুয়ারী ৪ মঙ্গলবার

B. Borooah left this morning Calcutta for C.K.P. Attended Balendro Tagore's marriage at Jorasanko.

ফেব্রুয়ারী ৫ বুধবার

Morning : Visited Shyam Babu & gave Girish Babu's letters translated. Sent the deer to Chowdhury. Noon : Deposited 15 Rs. at the savings bank. Money ordered 340 to M. C. Barua, 30 to Mrs. Fatick, 50 to Lohit, 20 to Gopik. Saw Sarat Babu & called at N. Sarkar.

ফেব্রুয়ারী ৬ বৃহস্পতিবার

Called on Sashi Babu of Strand but could not find him. Called on N. L. Dey who asked to send the bill by the end of this month. Saw Mr. Allen of Hooghly Dock, whom I requested to take our whole stock of coal from Salimar, who wd. give me final reply tomorrow. Sent the bill to Mr. Hockly, who wanted to pay by the 13th inst. Sent bill to Govinda Babu's father, who returned by saying it should be made against Shasi Ch. Mukherjee & Co.

ফেব্রুয়ারী ৭ শুক্লাব

Saw Govinda Babu's father Kedar Babu at 10 Sookeas Lane forbade him to pay Sandyal the price of 392 mds. steam or give receipt. Gave Essofalli a tiger claw to bind a locket with gold. Got order from Hooghly Dock to deliver our whole stock from Salimar.

ফেব্রুয়ারী ৮ শনিবার

Whole day at home.

ফেব্রুয়ারী ৯ দেওবার

Purchased & despatched two fruit & vegetable baskets to B. Borooah at Bamra. From New Market pd. Ram Ch. Rs. 10/- to bear expenses of coal. Bought a tin of Snowflake & talked with the man about oil business.

ফেব্রুয়ারী ১০ সোমবার

Saw Girish Babu & Sashi Babu & spoke to them about 2 wagons sleeper's money. Met Kisory Babu on the way—who forbade me to go to C. Dock saying Rs. 300/- will be sent to-day to B.B. Evening : Called at Dhiradidi's place and then at Devendra Chatterji's, who was not at home, and then to Jorasanko. Talked with Sashi Babu's man & gave him the rubble /3/3 per md.

ফেব্রুয়ারী ১১ মঙ্গলবার

Saw Sham Babu & spoke to him for sleeper money. Gave the despatch box of Mr. Whiffin & my trunk to Radhabazar fellow for repair and gave my chain to Essoofali to make double.

Had been to Caledonian Dock & spoke to Pramanicks for money of sleeper & logs.

ফেব্রুয়ারী ১২ বৃহস্পতিবার

Purchase from Bazar eatables for the whole month. Saw Sasi Babu of Strand & spoke to him about rubble.

ফেব্রুয়ারী ১৩, বৃহস্পতিবার

Saw Poran Babu of Port Comr. at office and solved the ground difficulty by paying 25 Rs for 3 months rent Dec., Jan. & Feb. (including 12 Rs extra) applied for a katha of land.

ফেব্রুয়ারী ১৪ শুক্রবার

Had been to Sindookpati & bought an iron safe Rs. 50/- for Pendra Dr Ray and paid in advance Rs. 30/- from Bowbazar, ordered a khāt Rs. 37/- advanced Rs. 10/-; it will be ready within a week. Baby is very ill with cough & fever.

ফেব্রুয়ারী ১৫ শনিবার

Evening : had been to bring Ry. receipt from Sindookpati for the iron safe. But the fellow came to my house night. I paid & took the Ry. receipt. Baby ill.

ফেব্রুয়ারী ১৬ দেওবার

I have got influenza (fever & cough) from morning. Dr. Chatterji treating.

ফেব্রুয়ারী ১৭ সোমবার—ফেব্রুয়ারী ১৮ মঙ্গলবার

Fever & cough continuing.

ফেব্রুয়ারী ১৯ বৃহস্পতিবার

Fever stopped, but cough.

ফেব্রুয়ারী ২০ বৃহস্পতিবার

Recovering. Dr Chatterji coming morning & evening to see me & the baby.

ফেব্রুয়ারী ২১ শুক্রবার

Had been out and saw the Radhabazar trunkwala and took keys of my trunk. Got B.B.'s tiger claw locket from Eusuff at

Rs. 10/- & my chain doubled at Rs. 2/- . Saw khāt for Rourkela at Bowbazar & approved. Presented Rs. 5,000/- Whiffin's cheque at Jardine.

ফেব্রুৱাৰী ২২ শনিবাৰ

Saw Girish Babu who paid Rs. 500/- on timber acct. Recd. 118 Rs from Ram Ch. the price 690 mds Salimar rubble. Corrected Pari's book's proof-sheets.

ফেব্রুৱাৰী ২৩ দেওবাৰ

Whole day at home. Pari visited Mr. & Mrs. Choudhuri via Jorasanko. Commenced writing 4th lecture on অসমীয়া ভাষা। Reading *Taming of the Shrew*.

ফেব্রুৱাৰী ২৪ সোমবাৰ

Cashed the cheque of Messers Jardine for 5000/- Rs at Bengal Bank & brought selver. Money ordered 40/- Rs to Bishnu Ch. Barooah Nowgong, nephew of Mr. Borooah.

ফেব্রুৱাৰী ২৫ মঙ্গলবাৰ

Pd. Butto Babu Rs. 5000/- in 5 bags of 1000/- Rs each in my steel trunk sealed. Pd. for the Khat of R. Dutta Station Master Rourkela. Sent the Ry receipt to Gopinath Barooah to be forwarded to him.

ফেব্রুৱাৰী ২৬ বুধবাৰ

Ordered at Buttokristo Pal's certain medicines and instruments for Dr Ray, Pendra, V.P.P. Had been to Akra to settle about the price of coal supplied to Radha Babu & Joyram Babu.

ফেব্রুৱাৰী ২৭ বৃহস্পতিবাৰ

Sent 2000 copies of letter paper printing head to Pendra Dr Ray.

ফেব্রুৱাৰী ২৮ শুক্ৰবাৰ

Sent Ry receipt for 2000 copies letter paper to Dr Ray Pendra. To-day writing my 4th lecture on Assamese language. Pari visited Jorasanko with baby.

ফেব্ৰুৱাৰী ২৯ শনিবাৰ

Copied my lecture (4th lecture on Assamese language অসমীয়া ভাষা).

মাৰ্চ ১ দেওবাৰ

Visited Messers N. L. Dey at whose request reduced the the rate of steam per ton to 2/11/- from 2/12/-. They asked me to send the bill next Sunday.

মাৰ্চ ২ সোমবাৰ

Called on R. Barkagty at High Court and came to India Club & thence with him to 10 Pataldanga to see Ghanashyam Borooh pleader with whom had a long talk.

মাৰ্চ ৩ মঙ্গলবাৰ

Gave a lecture at the sitting of অ. ভা. উ. সা. Ghanashyam Borooh presided. The lecture was much appreciated.

মাৰ্চ ৪ বুধবাৰ

Treated Ghanashyam Borooh & R. Barkagty at tea at my home.

মাৰ্চ ৫ বৃহস্পতিবাৰ

Cashed Radhanath Bagchee's cheque at Bengal Bank and deposited out of it 700 Rs at Calcutta Bank. Moneyordered 100 Rs. to M. C. Borooh, Mrs. Fatic Ch. Borooh, Gopi K. Bora & Lohit Ram.

মাৰ্চ ৬ শত্ৰুবাৰ

With Mrs. & baby went in the morning to Jorasanko & there breakfasted. Bought 3 reams double crown 28 lbs paper for Pari's book & gave to the Samaj Press (on 5/7/6 per ream). Despatched a vegetable basket to Shyam Babu.

মাৰ্চ ৭ শনিবাৰ

Morning : Saw Girish Babu & asked for money. Noon : Saw him, shopkeeper & ascertained lime bazar. Thence to Ramkristopore and saw Sarat Ch. Bhaduri & spoke of the value

of coal. At India Club wrote letter to B. Borooah, Balaram Dutta came from C.K.P. & gave me B.B.'s shawl & Shyam Babu's shawl for washing. Girish Babu paid Rs. 500/-.

মার্চ ৮ দেওবাব

Mrs. went with baby to Jorasanko to attend Suhrid's *dikshā*. I the whole day at home reading *The Merchant of Venice*.

মার্চ ৯ সোমবাব

Gave a cheque to Butto Babu upon Calcutta Bank for Rs. 2,000/-.

মার্চ ১০ মঙ্গলবাব

Deposited Rs. 600/- in the Calcutta Bank.

মার্চ ১৩ শুক্রবাব

Pd. Ram Ch. his khorāki 8 Rs. Telegraphed to B.B. replying to his telegram of 8th in which he called me to C.K.P. and which reached me tonight at 8 P.M.

মার্চ ১৪ শনিবাব

Telegraphed to Gopinath asking how & where is B. Borooah but recd. no reply.

মার্চ ১৫ দেওবাব

Saw Girish Babu in the morning for money who asked me to see him tomorrow.

মার্চ ১৬ সোমবাব

Drew Rs. 2000/- from Calcutta Bank giving a cheque in Ram Ch. Gupta's name and out of it sent Rs. 1000/- to B. Borooah Pendra in an insured cover. Telegraphed to B.B. also informing. Saw Girish Babu in the morning for money.

মার্চ ১৭ মঙ্গলবাব

Changed 1,000 Rs. of Currency into two 500 Rs. notes & sent to C.K.P. B. Borooah insured. Drew Rs. 500/- from National Bank on Girish Babu's cheque who paid it o/a timber

in my name. Read a portion of the book *Insanity and Suicide* by Stradham at the Club.

মাৰ্চ ১৮ বুধবাৰ

Deposited Rs. 400/- in Calcutta Bank. Recd. Rs. 50/- from Kedar Babu as part payment of coal price as per bill. Sent Rs. 100/- insured to M. C. Borooh Gowhati. Recd. a cheque of Rs. 5,000/- of Mr. Whiffin upon Messers Jardine in favour of B. Borooh. Read portions of *Suicide & Insanity* at the Club.

মাৰ্চ ১৯ বৃহস্পতিবাৰ

Had been to Jardine to have the cheque of Rs. 5,000/- passed, but could not.

মাৰ্চ ২০ শুক্ৰবাৰ

Got the cheque for Rs. 5,000/- passed at Jardines.

মাৰ্চ ২১ শনিবাৰ

Morning : Purchased 2 baskets of fruits for B. Borooh. Purulia & sent. Cashed Jardines cheque at the Bank of Bengal. Chotadādā came to mine.

মাৰ্চ ২২ দেওবাৰ

Whole day at home. Pd. Ram Ch. Re 1/- and sent him to নিমন্ত্ৰণ বন্ধা কৰ for me at our landlord's place অন্নপূৰ্ণা পূজা।

মাৰ্চ ২৩ সোমবাৰ

Morning : New Market & bought a tea set Rs. 5/2/-. Sent Rs. 1,000/- cash to Calcutta Bank per Darwan & Ram Ch.

মাৰ্চ ২৪ মঙ্গলবাৰ

Deposited Rs. 2,000/- at the Bank of Calcutta Ltd. per my darwan.

মাৰ্চ ২৫ বুধবাৰ

Morning : New Market to buy fruits & cakes for the tea-party given in honour of Mr. & Mrs. K. N. Tagore. It is a success.

মার্চ ২৬ বৃহস্পতিবার—মার্চ ৩০ সোমবার.
Calcutta.

মার্চ ৩১ মঙ্গলবার

Cal. Drew Rs. 5,000/- from the Calcutta Bank to be taken with me to C.K.P.

এপ্রিল ১ বুধবার

By morning train left for C.K.P. where arrived at night 7-41 P.M.

এপ্রিল ২ বৃহস্পতিবার—এপ্রিল ৫ দেওবার
C.K.P.

এপ্রিল ৬ সোমবার,

C.K.P. Left by mail up for Bilaspore.

এপ্রিল ৭ মঙ্গলবার

Arrived Bilaspore morning. Stayed whole day at the waiting room. Took meals at Kelners and took tram (mail) for Pendra evening, where arrived at 1 A.M.

এপ্রিল ৯ বৃহস্পতিবার

Pendra. Wrote a scolding letter to Gopinath Borooah for his bad drinking habits.

এপ্রিল ১০ শুক্লাবার—এপ্রিল ১৩ সোমবার
Pendra Road.

এপ্রিল ১৪ মঙ্গলবার

Left Pendra Road for C.K.P. where arrived in the morning and left the same day for Calcutta.

এপ্রিল ১৫ বুধবার

Arrived Calcutta.

এপ্রিল ১৬ বৃহস্পতিবার—এপ্রিল ৩০ বৃহস্পতিবার
Calcutta.

মেই ১ শুক্ৰবাৰ

Calcutta. Sent Rs. 40/- to Māhī (mother) to defray Dewta's Śrāddha expense.

মেই ১৫

মিস্টাৰ বব্দুৱা আৰু মই কলিকতা এৰি চক্ৰধৰপদুবলৈ গলো। বাতি পালোঁগৈ।

মেই ২০

আজি চক্ৰধৰপদুবপৰা বামবালে যাবলৈ টিকট কিনিলো।

মেই ২১

বাতিপদুৱা বামবা পালোঁহি।

মেই ২২

আজি বাতিপদুৱাই বামবাবপৰা চক্ৰধৰপদুবলৈ যাবৰ বাবে টিকট কিনিলো। দুপৰীয়া পালোঁগৈ।

ছেপ্টেম্বৰ ১৫

আজি বাতি ডাঙৰ চাটুৰ্জোঁই আমাক খুৱালে।

ছেপ্টেম্বৰ ১৬

মিস্টাৰ আৰু মিছেছ চৌধুৰীৰ লগত ভেঙুলোকৰ ঘৰলৈ গলো।

ছেপ্টেম্বৰ ১৮

আজি হঠাতে বি. বব্দুৱা পালোঁহি কোনো চিঠি-পত্ৰ নিলিখাকৈয়ে। আজিব-পৰা প্ৰস্তাৱ মাকবপৰা মাহ নিবিখত পোৱা টকা বন্ধ হ'ল।

ছেপ্টেম্বৰ ১৯

বাতিপদুৱা মিস্টাৰ বব্দুৱাক হাওড়াৰ ট্ৰেইনত ভুলি দিলো। টিকালেতৰ ট্ৰাইচাইকেল মেবামতি খৰচ দহ টকা দি আনিলো। বেণ্ডিংক স্ট্ৰীটৰ এখন দোকানত দিছিলো। সুন্দৰ মেবামতি কৰিছে। ট্ৰাইচাইকেলত উঠি ইডেন গাৰ্ডেনত ফুৰিবলৈ গলো। তাৰ পাছত ঘৰলৈ ঘূৰি আহিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২০

দেওবাৰ। ট্ৰাইচাইকেলত উঠি সকলো অসমীয়া মেছলৈ গৈ সকলোকে দেখা কৰি আহিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২২

বাতিপুৰা ট্ৰাইচাইকেলেৰে মিস্টাৰ চাৰ্ভাৰ্জৰ ওচৰলৈ আৰু জোড়াসাঁকোলৈ গ'লো। আবেলি কেলিডনিয়ান ডকলৈ আৰু ইন্ডিয়া ক্লাবলৈ গ'লো।

ছেপ্টেম্বৰ ২৩

আজি 'অসমীয়া ভাষা'ৰ পঞ্চম বক্তৃতা লিখি ভালকৈ নকল কৰি শেষ কৰিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২৪

আজি ট্ৰাইচাইকেলেৰে বহুত ফুৰিলো। ৯১- অনা দি লেম্প আৰু আন আন বস্তু কিনিলো। এজন পাণ্ডা মৰা কুলী ঠিক কৰিলো। বাতি ৮-৩০-ৰ-পৰা ২-৩০-লৈকে টানিব। ঘণ্টাত ১৫ পইছাকৈ পাব।

ছেপ্টেম্বৰ ২৫

অহা সোমবাৰে বেবিৰ অন্তপ্রাশন পতা ঠিক হৈছে। বাতিপুৰা জোড়াসাঁকো, পাৰ্কস্ট্ৰীট, বালিগঞ্জ, বেনেপুকুৰ, ডাঙৰ মধুখুৰ্জী, চৌধুৰীৰ ঘৰলৈ, গোস্ট বাৰু, দেবেন, কাশিয়াবাগান, ধীৰ দিদি, ডাঙৰ ইউ. ডি. বানার্জীক ঘৰলৈ গৈ নিমন্ত্ৰণ কৰি অহা হ'ল। আজি গৌৰিন্দ ককাইদেউৰপৰা এটা পোস্টকাৰ্ড পালো, নবোৰ গোলঘাটত মৃত্যু হৈছে। শূনি মনটো বৰ বেয়া লাগিল।

ছেপ্টেম্বৰ ২৬

বেবিৰ সোণৰ বালা আৰু অন্যান্য বস্তু কিনি আনিলো। অ. ভা. উ. সা-ত মোৰ 'অসমীয়া ভাষা'ৰ পঞ্চম বক্তৃতা দিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২৭

দেওবাৰ। মিস্টাৰ ববুৰা আহিল। গোটেই দিন মই অন্তপ্রাশনৰ কাৰণে বস্তু যোগাব কৰাত ব্যস্ত আছিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২৮

বেবিৰ অন্তপ্রাশনলৈ প্ৰায় সকলো নিমন্ত্ৰিত লোক আহিছিল। সবলা, বিবি (ইন্দিবা), বিবিকাকা, দাদা, শোভনা, সুষমা, সকলোৰে এটা এটাকৈ গান গালে। মোৰ খবচ পৰিল ৮০ টকা। প্ৰজ্ঞাই ২৫ টকা, আৰু ববুৰাই ৬৪ টকা দিলে।

ছেপ্টেম্বৰ ৩০

বব্দুৱা আজি বাতি আসানসোললৈ গ'ল। মই আজি চাৰ্টাৰ্ড বেস্ক অব ইন্ডিয়া আব্দ চীনত (বেস্ক?) ২,৫০০ টকা জমা দিলো।

অক্টোবৰ ১

চিঠি পালো, বব্দুৱা আসানসোলবপবা সমষ্টিপদ্বলৈ গৈছে।

অক্টোবৰ ২

মই বাতিপদুৱাব ষ্টেইনত আসানসোললৈ গ'লো। আজি তাত থাকিব লগা হ'ল।

অক্টোবৰ ৩

মিস্টাৰ বব্দুৱা আজি সমষ্টিপদ্ববপবা ইয়ালৈ আহিল। ডেক্টৰ লগত দেখা কৰি আবেলি চাবে তিনি বজাত অৰ্থাৎ ডাউন ষ্টেইন ধৰি কলিকতালৈ বাওনা কৰিলো। বাতি বাবমান বজাত পালোহি। সেই বাতিখনেই, মা আব্দ অনাবিলাক কাশীলৈ যোৱা কথা, দেখা কৰিলোগৈ।

অক্টোবৰ ৯

মিস্টাৰ বব্দুৱাব লগত মেইলত আসানসোললৈ গ'লো।

অক্টোবৰ ১০

পেছেঞ্জাব ষ্টেইনত বি. বব্দুৱা আব্দ মই আসানসোলবপবা সমষ্টিপদ্বলৈ গ'লো। বাতি ন বজাব ষ্টেইন ধৰিলো। পদুৱাতে মোকামা পালোগৈ।

অক্টোবৰ ১১

মোকামাবপবা সমষ্টিপদ্বলৈ গ'লো। দুপবাৰী বাব বজাত পালোগৈ। দুয়ো ফ্ৰান্সিছ হোটেল ফ্ৰান্সিছলাত ব'লো। দিনে চাৰি টকা কৰি দিব লাগে।

অক্টোবৰ ১২

সমষ্টিপদ্বত বি. এন. বেলেৱেব স্টোৰকিপাব ডিকব লগত দেখা হ'ল।

অক্টোবৰ ১৩

সমষ্টিপদ্ব। বাতিপদুৱা ধবমপদ্বব ইঞ্জিনিয়াৰ চি. হাবমানব লগত দেখা কৰি কল্লাব কথা ক'লো। ছাহাব যেন কলা, অন্যান্যমস্ক ধবণব। আবেলি তিনি

বজাত সমষ্টিপদৰ এৰি মোকামাৰ ট্ৰেইন ধৰিলো। বাতি আঠ বজাত সেইখিনি পাই ডিনাৰ খালো। মেইল ধৰি বাতি দুই বজাত আসানসোল পালেগৈ। এইবাৰ এক্সপ্ৰেছ ট্ৰেইনত উঠিলো।

অক্টোবৰ ১৫

কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকৰ দৰ্গাপূজা চাবলৈ যোৱা হ'ল। দুইজনৰে চাৰি টকা প্ৰতিমাপ্ৰণামী দিয়া হ'ল। গাড়ী ভাৰা দুটকা লাগিল।

অক্টোবৰ ১৬

বি. বৰুৱা ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল। তেওঁৰ হাতত খৰচৰ বাবে ১১০ টকা দিলো। লগতে টিকায়তৰ ট্ৰাইচাইকেলখন পঠালো।

অক্টোবৰ ১৭

বাতি ন বজাত ৫,০০০ টকা লৈ এক্সপ্ৰেছত আসানসোললৈ গ'লো। বস্কুক দিলো। ঝাড়সোগড়ালৈ পঠাই দিবলৈ ক'লো। সেই বাতিয়েই মেইলত কলিকতালৈ গঢ়াচি আহিলো।

অক্টোবৰ ১৮

বাতিপুৱা ছয় বাজি ৪৭ মিনিট যাওঁতে হাওৰা পালোহি। গোটেই দিন মূৰ-কামোৰণিত কণ্ঠ পালো। আবেলি জোড়াসাঁকোলৈ গ'লো। তাৰ পাছত মিছেছ চাৰ্জাৰ ঘৰলৈ গ'লো। ঘৰত কোনো নাই।

অক্টোবৰ ১৯

মিস্টাৰ বৰুৱাৰ কথামতে ৫,০০০ টকা লৈ আসানসোললৈ গ'লো। বস্কুব হাতত জমা দি আহিলো। সেই বাতিয়েই মেইলত কলিকতালৈ গঢ়াচি আহিলো।

অক্টোবৰ ২০

বাতিপুৱা মেইলত আহি কলিকতা পালোহি। কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকক বি. বৰুৱাৰ নামে ৫০০ টকাৰ এখন চেক দিলো।

অক্টোবৰ ২১

দিল্লী পেছেন্সজাৰ ট্ৰেইনৰ ২-৪০-ৰ টিকট কিনিলো। মই মোৰ পত্নী আব্দু বেবিক বতাহ-পানী সলনিৰ বাবে আসানসোললৈ লৈ গ'লো। বাতি ৯ বাজি ৫ মিনিট যোৱাত ট্ৰেইন আসানসোল পালেগৈ। এটা দুমহলীয়া ঘৰ ভাৰা কৰিছিলো। পোনে পোনে তাতে ব'লোঁগৈ।

অক্টোবৰ ২২

আহি পোন্ধৰাৰ লগে লগে মোৰ ছোৱাৰ খোট আৰু বেবিৰ কাহ-জ্বৰ আৰম্ভ হ'ল।

অক্টোবৰ ২৩

গাড়ীত উঠি ফুৰিবলৈ গ'লো।

অক্টোবৰ ২৪

এইবাৰ আকৌ মোৰ পৰিবাবৰ কাহ হ'ল।

অক্টোবৰ ২৫

সন্ধিয়া অলপ সময় গাড়ীৰে ফুৰিবলৈ গ'লো। তাৰ পিছত সকলোৱে একেলগে খোজ কাঢ়ি ফুৰিলো। তেৱাৰী বামুণক লৈ এক্সপ্ৰেছত কলিকতালৈ আহিলো।

অক্টোবৰ ২৬

বাতিপুত্ৰা কলিকতা পাই জোড়াসাঁকোলৈ গ'লো। তাত গৈ দেখিলো, মনীষাৰ জ্বৰ আৰু কাহ। চাৰ্জাৰ্ড বেঙ্কবপৰা ১,৪০০ টকা আনিলো। উমা-চবণক ৩০০ টকা দোকানৰ কাৰণে ধৰে দিলো। ১,০০০ টকা কলিকতা বেঙ্কত কাৰেণ্ট একাউন্টত জমা দিলো। বাতি ৮-২৭ মিনিটত এক্সপ্ৰেছ ধৰি আসান-সোললৈ গ'লো। বাতি বাৰ বজাত পালোৱৈগৈ। তেৱাৰীক কলিকতাত বাখি আহিলো।

অক্টোবৰ ২৭

বাতিপুত্ৰা গাড়ীত সকলোকে লৈ ফুৰিবলৈ গ'লো।

অক্টোবৰ ২৮

বি. ববুৱা ৰাড়সোগড়াবপৰা আহিল। কলিকতাৰ মেইলত উঠিল।

অক্টোবৰ ২৯

বেবি আৰু পৰিবাবক লৈ ফুৰিবলৈ যোৱাটোৱেই কাম হ'ল।

নবেম্বৰ ২

মেইল ট্ৰেইনত বাতি দুই বজাৰ সময়ত লচমন নামৰ লগুৱাক লৈ কলিকতালৈ বাওনা হ'লো।

নবেম্বৰ ৩

বাতিপুৱাতে কলিকতা পালো। টিকালেতৰ বাবে কিছুমান দৰবৰ বস্তু
কিনি এক্সপ্ৰেছত বাতি আসানসোল পালোহি। লচমনক কলিকতাত থৈ
আহিলো। কলিকতা বেঙ্কৰপৰা ৭০০ টকা আনিলো। কুমুদ বাবুৰ কল্লাৰ
বাবে ৫০০ টকা দিলো। আব. বি. চাৰ্জৰ্ক আগখন দিবলৈ ক'লো।

নবেম্বৰ ৪

বি. ববুৱা ডাউন মেইলত ইয়ালৈ আহিছে। শ্যাম বাবু ভেঙুৰ ঘৰপৰা
ঘূৰি আহোঁতে ইয়ালৈ আহিল। শ্যাম বাবুৱে বেবিক চাই ২০ টকা দিলে।
দুইজন বঘুনাথপালীলৈ গ'ল।

নবেম্বৰ ৯

মিলাবামৰ তৃতীয় অধ্যায় পঢ়ি (লিখি?) শেষ কৰিলো।

নবেম্বৰ ১০

আজিৰপৰা লচমনক আসানসোলত বাখিছো।

নবেম্বৰ ১১

মেইলত কলিকতালৈ যাত্ৰা কৰিলো।

নবেম্বৰ ১২

বাতিপুৱাই কলিকতা পালোগৈ। ডাক্তৰ চাৰ্জৰ ঘৰত ভাত খালো।
বাতি জোড়াসাঁকোত কেলিডনিয়ান ডকৰ প্ৰামাণিকৰ লগত দেখা কৰি এহেজাব
টকাৰ এখন চেক উলিয়ালো—Credit Lyons-অব চেক ভিখবাজৰ নামত
দিলে। উমাচৰণে মোক ১,১৬০ টকা দিলে।

নবেম্বৰ ১৩

কলিকতাত গিৰিশ বাবুৱে এহেজাব টকা দিলে। তাৰ পাছত কালীকৃষ্ণ
প্ৰামাণিকে বামচন্দ্ৰ গুপ্তৰ নামত এখন এহেজাব টকাৰ চেক দিলে। মই আকৌ
এই চেক ভেঙুৰ চহী কৰাই আনিব লাগিব। আবেলি ২ বাজি ৪০ মিনিট
যোৱাত দিল্লী পেছেঞ্জাব ষ্টেইনত কলিকতা এৰি বাতি ন বজাত পালোগৈ।

নবেম্বৰ ১৪

গিৰিশ বানার্জীৰ হাতত ৩,১৬০ টকা ঝাড়সোগড়ালৈ পঠালো।

নবেম্বৰ ১৫

হুইফিন্ ছাহাবে ৬,৫০০ টকাৰ চেক দিছে। সেই চেক লৈ ববুৱা আবু

মই এক্সপ্ৰেছত দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ বিটান টিকট লৈ গাড়ীত উঠিলো। ইন্টাৰ ক্লাছত বিটান টিকট নিদিয়ৈ।

নবেম্বৰ ১৬

বাতিপুৰা কলিকতা পাই ডকত অভুল বাব্দৰ লগত দেখা কৰিলো। তাৰ পাছত মিস্টাৰ স্টুৱাৰ্টৰ লগত দেখা কৰি চেক দিলো। ছাহাবে ক'লে, টকা দিব; কিন্তু চেকখন আজি পাছ কৰি নিদিলে। আমি তাতেই অপেক্ষা কৰিলো। ক্ৰিটেবিয়ান হোটেলত ভাত খালো।

নবেম্বৰ ১৭

আজিও ক্ৰিটেবিয়ান হোটেলত ভাত খাই জাৰ্ডিনৰ অফিচলৈ গ'লো। তাত ৬,৫০০ টকাৰ চেকখন পাছ কৰাই আনিলো। ৩,৫০০ টকাৰ নোট আৰু ৩,০০০ টকা বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ভঙনীয়া আনি লবালবিকৈ ২.৪০-ৰ দিল্লী পেছেন্জাৰ ট্ৰেইনত আসানসোললৈ বাওনা হ'লো।

নবেম্বৰ ১৮

লগত ৬,৫০০ টকালৈ মেইলেবে আসানসোলৰপৰা ঝাড়সোগড়ালৈ গ'লো। দুপৰ বাতি পালোগৈ।

নবেম্বৰ ১৯

গোটেই দিন ঝাড়সোগড়াত থাকিব লগীয়া হ'ল। জ্বলপুৰ মিল্ড ডাউন ট্ৰেইন ধৰি আসানসোললৈ যাত্ৰা কৰিলো।

নবেম্বৰ ২০

দুপৰীয়া ছাবে এঘাৰ বজাত আসানসোল পালোগৈ জ্বলপুৰৰ মিস্ত্ৰী লগত। তাৰ পাছত এক্সপ্ৰেছত কলিকতালৈ বাওনা হ'লো।

নবেম্বৰ ২১

বাতিপুৰা কলিকতা পাই অভুল বাব্দৰ ওচৰলৈ গ'লো। জ্বলপুৰৰ টিম্বাবৰ কথা তেওঁক ক'লো।

নবেম্বৰ ২২

বাতিপুৰা কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকৰ শিবপুৰ টিম্বাব য়াৰ্ডলৈ গ'লো। কিশোৰী বাব্দ আৰু মিস্ত্ৰীও লগত আছিল। মিস্ত্ৰীয়ে অলপমান টিম্বাব বাছিলে। বাৰ্জ এক্সপ্ৰেছত আসানসোললৈ বাওনা হ'লো। সেই বাতিয়েই পালোহি।

নবেম্বৰ ২০

এতিয়া আসানসোলতে আছে।

নবেম্বৰ ২৯

আজি মোৰ পত্নী আব্দ বেবিবে কলিকতালৈ বুলি বাওনা হ'লো। আবেলি ৩-১৭ মিনিটত ট্ৰেইন ধৰিলো, বাৰ্তি এঘাৰত পালোহি।

নবেম্বৰ ৩০

আজি সন্ধ্যা সময়ত বি. বব্দুৰ আহিল। শোভনাৰ আজি বিয়া। বি. বব্দুৰ লগত বিয়ালৈ গ'লো।

ডিচেম্বৰ ৪

আজি মহাবীৰ নামে এজন দাবোৰান বন্দকস্ত কৰি বখা হ'ল।

ডিচেম্বৰ ৬

ডাক্তৰ চাট্‌জৰ্জৰ ঘৰলৈ আমাৰ দুজনৰ নিমন্ত্ৰণ, নগেন আব্দ শোভনাৰ তাত চাহৰ বাবে আবেলি চাৰি বজাত। মই অলঙ্কাৰ উপহাৰ দি নগেন আব্দ শোভনাক আশীৰ্বাদ কৰিলো।

ডিচেম্বৰ ৮

ডাক্তৰ ডি. এন্. চাট্‌জৰ্জক লগ পাবলৈ ভেঙুৰ ঘৰলৈ গ'লো।

ডিচেম্বৰ ৯

গোবী আব্দৰ হাতত ফাইলৰ দাম দিলো। বালো এন্ড কোম্পানীৰ নামত Credit Lyones-অৰ ২৯৬/১০ পইছাৰ এখন চেক দিলো। ফাইলবিলাক মোৰ ঘৰলৈ লৈ আহিলো। আজিৰপৰা গোপীক মাহে ৩ টকা দৰমহাত ব্যাখিলো।

ডিচেম্বৰ ১৯

বাৰ্তি ন বজাত ২,০০০ টকা লৈ এক্সপ্ৰেছত আসানসোলৰ গাড়ীত উঠিলো টকাখিনি ঝাড়সোগড়াত দিবলৈ। বিম্বেশ্বৰক আসানসোলত থ'ব কাৰণে নিলো। বাৰ্তি ৯ব বজাত আসানসোল পালোহৈ।

ডিচেম্বৰ ২০

গিৰিশ বানার্জী ঝাড়সোগড়াৰপৰা টকা নিবলৈ আসানসোললৈ অহাত ভেঙুৰে হাতত ২,০০০ টকা দি আঠ বজাত ডাউন পেছেন্সৰত কলিকতালৈ আহিলো।